

**Ierosināta lieta par Krimināllikuma normas skaidrību un
Krimināllikuma grozījumu spēku laikā**

Satversmes tiesas 1. kolēģija 2020. gada 27. aprīlī ierosināja lietu “Par Krimināllikuma 236. panta pirmās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013. gada 31. martam) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 90. un 92. pantam un 2015. gada 29. oktobra likuma “Grozījumi Krimināllikumā” pārejas noteikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 92. pantam”.

Apstrīdētās normas

Krimināllikuma 236. panta pirmā daļa (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013. gada 31. martam):

“Par šaujamo vai šaujamo munīcijas nevērīgu glabāšanu, nēsāšanu, pārvadāšanu vai pārsūtīšanu vai lielas enerģijas pneimatiskā ieroča, sprāgstvielas vai spridzināšanas ietaises nevērīgu glabāšanu, pārvadāšanu vai pārsūtīšanu, pārkāpjot normatīvos aktus, kuri regulē ieroču apriti, ja ar šādu nodarījumu citai personai radīta iespēja iegūt šo šaujamieroci, šaujamo munīciju, lielas enerģijas pneimatisko ieroci, sprāgstvielu vai spridzināšanas ietaisi, – soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz diviem gadiem vai ar arestu, vai ar naudas sodu līdz piecdesmit minimālajām mēnešalgām, atņemot tiesības veikt zināma veida uzņēmējdarbību uz laiku līdz trim gadiem”

2015. gada 29. oktobra likuma “Grozījumi Krimināllikumā” pārejas noteikums:

“Šā likuma nosacījumi neattiecas uz personām, kuras izdarījušas noziedzīgu nodarījumu līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai.”

Augstāka juridiska spēka normas

Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pants: “Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika.”

Satversmes 90. pants: “Ikvienam ir tiesības zināt savas tiesības.”

Satversmes 92. pants: “Ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Ikviens uzskatāms par nevainīgu, iekams viņa vaina nav atzīta saskaņā ar likumu. Nepamatota tiesību aizskārums gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Ikvienam ir tiesības uz advokāta palīdzību.”

Lietas fakti

Lieta ierosināta pēc Pāvela Volkova pieteikuma. Pieteikuma iesniedzējs tika atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 236. panta pirmajā daļā redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013. gada 31. martam.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka minētā Krimināllikuma norma nav pietiekami skaidra un paredzama. Tajā paredzētās noziedzīgā nodarījuma tiesiskā sastāva pazīmes neesot pietiekami konkrētas, turklāt neesot skaidrs, kā šo Krimināllikuma normu nošķirt no līdzīgas Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa normas. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka arī praksē personas par līdzīgiem nodarījumiem esot sauktas pie administratīvās atbildības, nevis kriminālatbildības.

Kamēr tiesvedība pieteikuma iesniedzēja krimināllietā vēl nebija noslēgusies, ar 2015. gada 29. oktobra likumu “Grozījumi Krimināllikumā” Krimināllikuma 236. panta pirmā daļa tika izteikta jaunā redakcijā. Taču tiesa, pamatojoties uz apstrīdēto pārejas noteikumu, nepiemēroja pieteikuma iesniedzējam šo normu jaunajā redakcijā.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka Krimināllikuma 236. panta pirmās daļas jaunā redakcija ir viņam labvēlīgāka. Taču apstrīdētais pārejas noteikums aizliedzot tās piemērošanu ar atpakaļvērstu spēku. Pieteikuma iesniedzēja ieskatā šis pārejas noteikums ir pretrunā ar vispārējo tiesību principu, ka personai labvēlīgi Krimināllikuma normu grozījumi jāpiemēro ar atpakaļvērstu spēku, un tādējādi tas neatbilstot Satversmes 1. un 92. pantam.

Tiesas process

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Latvijas Republikas Saeimu – līdz **2020. gada 29. jūnijam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lietas sagatavošanas termiņš ir 2020. gada 27. septembris. Par lietas izskatīšanas procesa veidu un datumu tiesa lemj pēc lietas sagatavošanas.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Ketija Strazda

Satversmes tiesas
Sabiedrisko attiecību un
protokola nodaļas vadītāja

Ketija.Strazda@satv.tiesa.gov.lv,
67830749, 26200580